

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

03.03.2023

Vår referanse

2020/9065

Deres dato:

Deres referanse

Arnljot Harald Dybvik
Djupvik 117
9445 TOVIK

Telefonnummer til saksbehandler

Camilla Kvitberg Lehne, 776 42 226

Varsel om pålegg gjenoppretting av elveløpet

Vi viser til vårt varsel om pålegg, 27. september 2022, om gjenoppretting av naturlig tilstand i Stillelva.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark varsler pålegg om gjenoppretting av naturlig tilstand i Stillelva jf. § 3 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Kanaliseringen av Stillelva kan ha forringet produksjonsmuligheter for fisk og andre ferskvannsorganismer. Stillelva skal legges tilbake til sitt opprinnelige elveleie.

Frist for innspill til varselet settes til 31. mars 2023.

Sakens bakgrunn

For om lag 12 år siden ble det naturlige løpet til Stillelva rettet ut på eiendom 77/9. Tiltaket skulle vært omsøkt etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, da det ikke er tillatt å gjøre slike tiltak uten tillatelse fra enten statsforvalteren eller fylkeskommunen. Søknad om tillatelse ble levert til Statsforvalteren i Troms og Finnmark den 3. desember 2021, som ga avslag med hjemmel i § 1 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Begrunnelsen var fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk og andre ferskvannsorganismer.

Forskriftens § 3 gir statsforvalteren hjemmel til å pålegge gjenoppretting av den naturlige tilstanden i et vassdrag. For å avgjøre om § 3 skulle benyttes, så Statsforvalteren i Troms og Finnmark det nødvendig å befare Stillelva. Dette ble gjort den 22. juni 2022 sammen med tiltakshaver og andre inviterte. Tema for befaringen omhandlet naturmangfoldet og formålet var å samle kunnskap om tilstanden i Stillelva før og etter tiltaket ble utført.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark sendte ut varsel om pålegg om gjenoppretting av naturlig tilstand i dagens elveløp med høringsfrist 30. november 2022. På bakgrunn av høringsinnspillene vurderer vi nytt pålegg om tilbakeføring av Stillelva til sitt opprinnelige elveløp.

Innkommne merknader

E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf

Org.nr. 967 311 014

Vi mottok innspill fra Arnljot Dybvik, Naturvernforbundet i Troms, Troms og Finnmark fylkeskommune. Erling og Jorunn Antonsen leverte innspill på vegne av seg selv og Jan Dybvik, Aud og Tore Torgersen, Ove Andre Andreassen i Renså Utmarkslag og Stian Dybvik i Jeger og fiskerforbundet.

Arnljot Dybvik som er tiltakshaver, har i sitt innspill bedt om å få legge Stillelva tilbake til sitt opprinnelige elveløp.

Naturvernforbundet i Troms ber Statsforvalteren om å pålegge gjenoppretting av Stillelva til sitt naturlige elveleie. Naturvernforbundet viser til at flyttingen av det opprinnelige bekkeleiet ikke hadde tillatelse etter plan- og bygningsloven.

I innspillet representert ved Jorunn og Erling Antonsen oppsummeres problematikken ved kanaliseringen av Stillelva med ulemper for naboeiendommene, manglende kantvegetasjon, flom ved store nedbørsmengder som hindrer allmenn ferdsel, at Stillelva er en gyteelv og ulovlig tiltak i et varig vernet vassdrag.

De er uenig i med Statsforvalterens tolkning av § 3 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag og skriver:

«Forskriftens intensjon med formuleringen «gjenoppretting av den naturlige tilstand» må være tilbakeføring av elva til tidligere naturlig leie.

Forskriftens intensjon kan på ingen måte tolkes dithen at «gjenoppretting av naturlig tilstand» kan flyttes fra elvas tidligere løp til å gjelde forbedringer i en ulovlig anlagt kanal.»

De viser videre til at Akvaplan-Niva undersøkte elvestrekningen i august og september 2022 og at dette kunnskapsgrunnlaget må legges til grunn for vedtaket.

Når det gjelder innholdet i varselet stiller de seg kritiske til at utførelsen av pålegget skal skje uten fremlagt plan og at utbedringene er uklare. Når det gjelder etablering av kantvegetasjon påpekes konsekvensene dette vil ha for naboeiendommen. De mener at en tilbakeføring av elveleiet er det beste alternativet med hensyn til forhold for fisk, flom og ulempe for naboeiendommer.

Troms og Finnmark fylkeskommune skriver i sitt innspill at de stiller seg kritisk til Statsforvalterens saksbehandlingstid, oppfølging og informasjonsflyt. De påpeker spesielt at Statsforvalteren mener at vannregionmyndigheten ikke er part i saken. De konkluderer med at Stillelva må tilbakeføres til sitt opprinnelige elveløp fordi kanaliseringen er et ulovlig terrenginngrep etter plan- og bygningsloven.

Hjemmelsgrunnlaget

Statsforvalteren kan kreve gjenoppretting av den naturlige tilstanden i et vassdrag dersom et tiltak er satt i verk uten tillatelse jf. § 3 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Statsforvalterens vurdering og konklusjon

Med bakgrunn i innkomne innspill og det samlede kunnskapsgrunnlaget i saken, har Statsforvalteren foretatt en ny vurdering av om Stillelva skal tilbakeføres til det opprinnelige elveløpet. Vi har lagt til grunn at § 3 i forskrift om fysiske tiltak gir hjemmel til å kreve gjenoppretting i opprinnelig elveløp. Vi legger til grunn at «gjenoppretting av naturlig tilstand» etter forskriftens § 3 kan omfatte tilbakeføring til opprinnelig bekkeleie. Vi har konkludert med å varsle pålegg om en tilbakeføring av Stillelva til det opprinnelige elveløpet. Bakgrunnen for denne vurderingen er beskrevet i det følgende.

Grunneieren ønsker å tilbakeføre Stillelva til det opprinnelige elveleie og gjenopprette bekken til naturlig tilstand i det opprinnelige løpet. Dette er også anført av naboer og andre som har gitt innspill til varselet om pålegg.

Vi forventer ikke at en tilbakeføring vil kunne gjenskape forholdene slik de var før kanaliseringen og vi mener fortsatt at habitattiltak i det nåværende løpet kan gi gode forhold for fisk og ferskvannsorganismer. En tilbakeføring til det opprinnelige elveløpet vil føre til et nytt terrenginngrep i en område som har etablert seg siden bekkelukkingen. Dette er uheldig, men vi anser ikke dette å være et inngrep med svært negative konsekvenser for naturmangfoldet. Videre legger vi til grunn at forhold knyttet til kantvegetasjon ikke var tilstrekkelig vurdert i det første varselet om pålegg. Vegetasjonen i området er stort sett gress som ikke regnes for å være av stor verdi og ny etablering av kantvegetasjon vil tilføye området egenskaper som er viktige for næring, skjul og skygge og egenskaper som hindrer erosjon. Vi har også tatt med i denne vurderingen at inngrepet der hvor bekken går i dag er en følge av at flyttingen av Stillelva ble gjort i strid med forskriften.

I et pålegg om tiltak i et vassdrag vil det være naturlig at det stilles krav til at tiltakshaver fremlegger en plan for utførelse som skal godkjennes av Statsforvalteren. Dette er påpekt i innspillene og blir tatt til følge.

Stillelva tilhører Rensåselva bekkefelt (189-3-R) som består av svært mange bekker i området rundt Rensåvatnet. Denne vannforekomsten er registrert med svært god økologisk tilstand og ingen risiko for å nå miljømålet. Vi vurderer at de endringer som ble gjort i nedre del av Stillelva ikke har hatt betydning for tilstand og oppnåelse av miljømålet i denne vannforekomsten og det samme gjelder for tilbakeføringen av Stillelva.

Flyttingen av Stillelva førte til ulemper for naboer i området. Dette gjelder privatrettslige forhold som ikke kan behandles etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, men effekten av at Stillelva nå legges tilbake vil sannsynligvis være positiv for disse forholdene.

En tilbakeføring av elveløpet kan føre til behov til å utbedre adkomst til eiendommen. Dersom det skal bygges bru eller overgang over bekken, må det avklares med kommunen om dette er i tråd med plan- og bygningsloven. Dersom det blir nødvendig med kulvert eller lignende, skal arbeidet vurderes etter forskrift om fysiske vassdrag og det må avklares med Statsforvalteren om det trengs tillatelse til dette.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 til 12

Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Beslutningen er basert på generell faglig kunnskap om tiltak i vassdrag og rehabilitering av vassdrag, lokal kunnskap, befaringer, tidligere uttalelser både fra privatpersoner, Norges vassdrags- og energidirektorat og konsulenter og innspillene i forbindelse med varsel av 27. september 2022. Kunnskapsgrunnlaget er godt nok for å ta en beslutning i denne saken jf. § 8. Førre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse. Tilbakeføringen av Stillelva vil ikke føre til belastning som utsetter økosystemet for uopprettelig skade jf. § 10. Tiltaket vil ikke føre til ytterligere miljøforringelse og pålegget varsles med vilkår som skal ivareta dette jf. § 11. Retningslinjer og godkjent plan vil sikre at inngrepet er basert på anerkjente metoder og utføres så skånsomt som mulig jf. § 12.

Vurdering etter vannforskriften

Stillelva er en liten del av et stort bekkefelt. Vi kan ikke se bort fra at flyttingen og kanaliseringen av Stillelva kan ha ført til forringelse av forhold for fisk og ferskvannsorganismer i elva, men dette er ikke så omfattende at det vil ha betydning for miljøtilstanden i det øvrige bekkefeltet. Vi anser tilbakeføringen av elva å være av samme betydning for miljøtilstanden i dette bekkefeltet og Statsforvalteren vurderer at utbedring ikke vil medføre påvirkning av vannforekomsten på slik måte at vannforsikten § 12 kommer til anvendelse.

Forslag til vedtak

Med hjemmel i § 3 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag varsler Statsforvalteren i Troms og Finnmark med dette at vi vurderer å pålegge Arnljot Dybvik å tilbakeføre Stillelva til sitt opprinnelige elveløp.

Vilkår og tiltak foreslås som følger.

1. Tiltaket skal utføres innen utgangen av 2024.
2. Gjenopprettingen og lokalisering av det opprinnelige elveløpet skal avklares med Tjeldsund kommune etter plan- og bygningsloven.
3. Det skal etableres kantvegetasjon i deler av elvekanten på den tilbakeførte strekningen. Kantvegetasjonen etableres ved å plante naturlig forekommende busker fra området.
4. Det skal utarbeides en plan som beskriver utførelsen. Denne skal godkjennes av Statsforvalteren i Troms og Finnmark før arbeidet settes i gang.
5. Entreprenøren skal ha rutiner for å unngå overføring av virus, bakterier eller parasitter til vassdraget. Alt utstyr som er i kontakt med vann må enten være fullstendig tørt eller desinfisert før arbeidet starter. Det må utvises særlig forsiktighet dersom utstyret har vært brukt i andre vassdrag tidligere. Etter arbeidet skal samme prosedyre følges før utstyret flyttes og tas i bruk annet sted.
6. Det skal leveres en kort rapport til Statsforvalteren i Troms og Finnmark når tiltaket er gjennomført, og senest ved utgangen av januar 2025.

Frist for innspill til dette varselet settes til 31. mars 2023.

Med hilsen

Anne Fløgstad Smeland (e.f.)
seksjonsleder fisk og vann

Camilla Kvitberg Lehne
fiskeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

DIELDDANUORI SUOHKAN - TJELDSUND
KOMMUNE
TROMS OG FINNMARK FYLKESKOMMUNE
Erling Alfons Antonsen
Jorunn Marie Antonsen
NATURVERNFORBUNDET I TROMS

Postboks 240

9439 EVENSKJER

Postboks 701

9815 VADSØ

Los Holtes Vei 34

9415 HARSTAD

Los Holtes Vei 34

9415 HARSTAD

Postboks 924

9259 TROMSØ

MILJØDIREKTORATET

Postboks 5672
Torgarden

7485 TRONDHEIM